

Litteraturliste

Videreutdanning i sykepleie til pasienter med nyresykdom

Kull 7

2016 – 2018

Modul 1

Emne 1: Sykepleieteori, vitenskapsteori, etikk og juridiske rammer

- Barrett, E. A. M. (2002). What is nursing science? *Nursing Science Quarterly*, 15(1), 51-60.
- Bie, K. (2010). *Refleksjonshåndboken: for bedre læring* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl.
- Eriksson, K. (2010). *Det lidende menneske* (2. utg.). København: Munksgaard. 19-56, 66-78.
- Hanssen, I. (2006). Etikk og kulturelt mangfold. I: Å. Slettebø & P. Nortvedt (Red.), *Etikk for helsefagene* (s. 171-190). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Henriksen, J.-O., & Vetlesen, A. J. (2006). *Nærhet og distanse: grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* (3.utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. 58-73, 161-230.
- Kirkevold, M. (1996). *Vitenskap for praksis?* Oslo: Ad notam Gyldendal. 48-70.
- Larsen, T., & Gammersvik, Å. (Red.). (2012). *Helsefremmende sykepleie: i teori og praksis*. Bergen: Fagbokforl. Del 2 – Kap. 4.
- Martinsen, K. (2005). *Samtalen, skjønnets og evidensen*. Oslo: Akribe. 23-46, 115-166.
- Molven, O. (2015). *Helse og jus* (8. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 4-9, 10.3, 11, 12, 13.5-13.10, 14-17, 19.1-19.6, 22.
- Nortvedt, P. (2006). Etisk teoridebatt-forholdet mellom lojalitet og rettferdighet i helsefag. I: Å. Slettebø & P. Nortvedt (Red.), *Etikk for helsefagene* (s. 50-61). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Nortvedt, P. (2016). *Omtanke: en innføring i sykepleiens etikk* (2.utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Nylenna, M. (Red.). (2015). *Publisere & presentere: medisinsk fagformidling i teori og praksis* (2 utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Ringdal, K. (2013). *Enhet og mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (3.utg.). Bergen: Fagbokforl. Kap. 1, 4, 5, 6, 7, 9, 12.
- Ruyter, K. W., Solbakk, J. H., & Førde, R. (2014). *Medisinsk og helsefaglig etikk* (3.utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. 96-126, 127-154, 169-181, 192-272.
- Slettebø, Å. (2006). Etikk og jus. I: Å. Slettebø & P. Nortvedt (Red.). *Etikk for helsefagene* (s. 17-33). Oslo: Gyldendal akademisk.

Slettebø, Å., & Nortvedt, P. (Red.). (2006). *Etikk for helsefagene*. Oslo: Gyldendal akademisk. 35-48, 62-80, 104-148, 193-213.

Thornquist, E. (2003). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori: for helsefag*. [Bergen]: Fagbokforl.

Modul 1

Emne 2: Kommunikasjon og psykologiske emner

Brataas, H. V. (Red.). (2011). *Sykepleiepedagogisk praksis: pasientsentrert sykepleie på ulike arenaer*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 2, 3.

Eide, H., & Eide, T. (2007). *Kommunikasjon i relasjoner: samhandling, konfliktløsning, etikk*. Oslo: Gyldendal akademisk. 11-96, 130-139, 165-194, 197-308.

Hanssen, I. (2005). *Helsearbeid i et flerkulturelt samfunn*. Oslo: Gyldendal akademisk. 43-66.

Nortvedt, P. (2012). *Omtanke: en innføring i sykepleiens etikk*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 4.

Perrin, O. P. (2015). Communicating with seriously ill and dying patients, their families, and their health care providers. I: M. Matzo & D. W. Sherman (Red.), *Palliative care nursing: quality care to the end of life* (3.utg., s. 169-185). New York: Springer.

Saeteren, B. (2007). Livsfortellingene som ingen etterspurte. *Omsorg*, 24(4), 3-8.

Sandvik, O. (2003). Bearbeidet sorg som livserfaring. I: K. E. Bugge, H. Eriksen & O. Sandvik (Red.), *Sorg* (s. 198-208). Bergen: Fagbokforl.

Sandvik, O. (2003). Hva er sorg, og hvordan kan den forstås? I: K. E. Bugge, H. Eriksen & O. Sandvik (Red.), *Sorg* (s. 15-42). Bergen: Fagbokforl.

Stang, I. (1998). *Makt og bemyndigelse: om å ta pasient- og brukermedvirkning på alvor*. Oslo: Universitetsforl.

Straume, M. V. (2003). Når sorg får et komplisert forløp. I: K. E. Bugge, H. Eriksen & O. Sandvik (Red.), *Sorg* (s. 169-187). Bergen: Fagbokforl.

Sørbye, L. W. (2003). Sorg i eldre år - det er så mye å miste. I: K. E. Bugge, H. Eriksen & O. Sandvik (Red.), *Sorg* (s. 150-168). Bergen: Fagbokforl.

Modul 1

Emne 3: Spesielle emner

Aurell, M. (Red.). (2014). *Njurmedisin*. (4.utg.) Stockholm: Liber. Kap.1-5, 14-17

Daugirdas, J. T., & Ing, T. S. (2015). *Handbook of dialysis* (5. utg.). Philadelphia: Wolters Kluwer; Lippincott Williams & Wilkin

Dietitians` Special Interest Group of the EDTNA/ERCA (2002). *European Guidelines for the Nutritional care of adult renal patients*. Hentet fra:
<http://www.eesc.europa.eu/self-and-coregulation/documents/codes/private/086-private-act.pdf>

Elung-Jensen, T., Eidemak, I., & Rix, M. (Red.). (2011). *Dialyse*. København: FADL's Forlag. Kap. 1-18, 20-27.

Reisaeter, A. V. (1999). Nyretransplantasjon i Noreg - eit historisk perspektiv
Tidsskrift for den Norske Laegeforening, 119(21), 3163-3166.

Sand, O. (2006). *Menneskets anatomi og fysiologi*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 13.

Thomas, N. (2014). The history of dialysis and transplantation. I: N. Thomas (Red.), *Renal nursing* (4.utg.) (s. 1-19). Edinburgh: Baillière Tindall.

Thomas, N. (2014). *Renal nursing*. (4. utg.). Edinburgh: Baillière Tindall.

Thomas, N., Kuntzle, W., & McCann, M. (Eds.). (2004). *The European core curriculum for a post-basic course in nephrology nursing*. (2. utg.) Luzern: European Dialysis and Transplant Nurses Association / European Renal Care Association. Hentet fra:

http://www.nephro-fachverband.de/fileadmin/user_upload/buecher/CC_PostBasic_CD-ROM_2ndEdition_22.09.2004final.pdf

Westlie, L. (1999). *Norsk nyremedisin: et moderne eventyr*. [Oslo]: [Norsk nyremedisinsk forening]. 24-42, 51-64, 112-124.

Westlie, L., Leivestad, T., Holdaas, H., Lien, B., Meyer, K., & Fauchald, P. (2003). Hvordan går det med dem som donerer en nyre til transplantasjon? *Tidsskrift for den Norske Laegeforening*, 123(8), 1060-1062.

Modul 2

Emne 1: pasienter med nyresykdom og behandlingsformer

- Alnæs, A. H. (2001). I: M. Melhuus & S. Howell (Red.). *Blod - tykkere enn vann?: betydninger av slektskap i Norge* (s. 191-218). Bergen: Fagbokforlaget.
- Alnæs, A. H. (2006). Organdonasjon frivillig gave eller biomedisinsk dødsbøtte? I: H. Grimen & B. Ingstad (Red.), *Kulturelle perspektiver på helse og sykdom* (s. 82-110). Oslo: Universitetsforl.
- Andersen, M. H., Mathisen, L., Oyen, O., Edwin, B., Digernes, R., Kvarstein, G., . . . Fosse, E. Postoperative pain and convalescence in living kidney donors- laparoscopic versus open donor nephrectomy: a randomized study. *American Journal of Transplantation*, 6(6), 1438-1443.
- Andersen, M. H., Mathisen, L., Øyen, O., Wahl, A. K., Hanestad, B. R., & Fosse, E. (2005). Living donors' experiences 1 wk after donating a kidney. *Clin Transplant.*, 19(1), 90-96.
- Brataas, H. V. (Red.). (2011). *Sykepleiepedagogisk praksis: pasientsentrert sykepleie på ulike arenaer*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 1, 5.
- Daugirdas, J. T., & Ing, T. S. (Red.). (2015). *Handbook of dialysis*. (5. utg.). Philadelphia: Wolters Kluwer; Lippincott Williams & Wilkins.
- Hartmann, A., Jenssen, T., & Julsrud, J. (2014). *Nyremedisin: en praktisk veileder*. (3.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk.
- Johnsson, C., & Tufveson, G. (Red.). (2002). *Transplantation*. Lund: Studentlitteratur. Kap. 2, 4, 7, 8, 13, 15, 16, 17, 18, 19.
- Lindberg, M. (2010). *Excessive fluid overload among hæmodialysis patients: prevalence, individual characteristics and self-regulation of fluid intake*. Department of public health and caring sciences, Uppsala.
- Monn, E., & Vandvik, I. H. (1999). Organtransplantasjon hos barn. *Tidsskrift for den Norske Laegeforening*, 119(26), 3924-3926.
- Oyen, O., Andersen, M., Mathisen, L., Kvarstein, G., Edwin, B., Line, P.-D. et al. Laparoscopic versus open living-donor nephrectomy: experiences from a prospective, randomized, single-center study focusing on donor safety. *Transplantation*, 79(9), 1236-1240.
- Westlie, L., Leivestad, T., Holdaas, H., Lien, B., Hartmann, A., & Fauchald, P. (2003). Er dagens praksis ved bruk av levende giver ved nyretransplantasjon akseptabel? *Tidsskrift for den Norske Laegeforening*, 123(8), 1063-1065.

Modul 3

Emne 1: følger av sykdom og behandling – rehabilitering

- Aasen, E. M., Kvangarsnes, M., & Heggen, K. (2012). Perceptions of patient participation amongst elderly patients with end-stage renal disease in a dialysis unit. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 26(1), 61-69.
- Buer, L. C. T., & Hofmann, B. M. (2012). Hvordan påvirker nyretransplantasjon forholdet mellom donor og mottaker? *Tidsskrift for den Norske Lægeforening*, 132(1), 41-43.
- Furulund, O. K. H., Langberg, H., Wiik-Larsen, E., & Rustad, D. (2011). Bør en ikke-samtykkekompetent pasient få dialyse mot sin vilje? *Tidsskrift for den Norske Lægeforening*, 131(2), 144-147.
- Leivestad, T., Lien, B., Foss, A. E., Midtvedt, K., Heldal, K., & Hartmann, A. (2011). Nyretransplantasjon er et alternativ også for pasienter over 70 år. *Tidsskrift for den Norske Lægeforening*, 131(20), 2004-2007.
- Saele, K., Sønnesyn, H., Svarstad, E., & Aarsland, D. (2009). Kognitiv svikt ved terminal nyresykdom. *Tidsskrift for den Norske Lægeforening*, 129(4), 296-299.
- Urstad, K. H., Andersen, M. H., Oyen, O., Moum, T., & Wahl, A. K. (2011). Patients' level of knowledge measured five days after kidney transplantation. *Clinical Transplantation*, 25(4), 646-652. doi: 10.1111/j.1399-0012.2010.01355.x
- Urstad, K. H., Wahl, A. K., Andersen, M. H., Oyen, O., & Hagen, K. B. (2013). Limited evidence for the effectiveness of educational interventions for renal transplant recipients. Results from a systematic review of controlled clinical trials. *Patient Education and Counseling*, 90(2), 147-154. doi: 10.1016/j.pec.2012.10.020
- Weiss, L. (2013). Behandling av hypertoni ved kronisk njursjukdom. *Lakartidningen*, 110(21), 1028-1029.

Anbefalt litteratur:

- Agnholt, H., Östergaard, J., Drasbek Emmersen, M., Braendstrup Kassow, P., Legaard Gjytkjaer, N., Schantz Laursen, B., & Bohn Nielsen, M. (2009). Seksualitet hos den kronisk nyresyke patient. *Sygeplejersken*, 109(12), 52-55.
- Herlin, C., & Wann-Hansson, C. (2010). The experience of being 30-45 years of age and depending on haemodialysis treatment: a phenomenological study. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 24(4), 693-699.
- Östergaard, M., & Kobberö, K. L. (2007). Organdonation fra en patient med misbrugsproblematik. *Ugeskrift for Læger*, 169(26-32), 2536.

Modul 4

Emne 1: Fagutvikling, pedagogikk og ledelse

- Bjørk, I. T., & Solhaug, M. (2008). *Fagutvikling og forskning i klinisk sykepleie: en ressursbok*. Oslo: Akribe. Kap. 3.
- Brataas, H. V. (Red.). (2011). *Sykepleiepedagogisk praksis: pasientsentrert sykepleie på ulike arenaer*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Dalland, O. (2010). *Pedagogiske utfordringer for helse- og sosialarbeidere*. Oslo: Gyldendal akademisk. 103-143.
- Moen, A., Hellesø, R., Berge, A., Mølsted, K., & Quivey, M. (2008). *Sykepleieres journalføring: dokumentasjon og informasjonshåndtering*. Oslo: Akribe. Kap. 4, 5, 7.
- Molven, O. (2015). *Helse og jus*. (7. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 18.
- Ruyter, K. W., Solbakk, J. H., & Førde, R. (2014). *Medisinsk og helsefaglig etikk*. (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. . 96-126, 127-154, 169-181, 192-272.

Emne 2: Tverrfaglig samarbeid og nettverksarbeid

- Fyrand, L. (2005). *Sosialt nettverk: teori og praksis* (2. utg). Oslo: Universitetsforl. 27-59, 82-90, 91-125.
- Lauvås, K., & Lauvås, P. (2004). *Tverrfaglig samarbeid: perspektiv og strategi* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl. 65-172.
- Norås, I. L. (2010). Kreftsjukepleie i heimen. I: A. M. Reitan & T. K. Schjølberg (Red.). *Kreftsykepleie: pasient, utfordring, handling* (3.utg., s. 331-349). Oslo: Akribe. 331-349.
- Romsland, G. I. (2006). Tverrfaglig samarbeid og etikk. I: Å. Slettebø & P. Nortvedt (Red.), *Etikk for helsefagene* (s. 149-169). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Ruyter, K. W., Solbakk, J. H., & Førde, R. (2014). *Medisinsk og helsefaglig etikk*. (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 5.
- Sand, A. M. (2002). Hverdagen som pårørende til hjemmeboende pasient med langtkommen, uhelbredelig sykdom. I: B. S. Brinchmann (Red.), *Bære hverandres byrder: pårørende i sykepleien* (s. 143-165). Bergen: Fagbokforl.

Modul 4

Emne 3 Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt

Bugge, K. E. (2003). Hvilke faktorer påvirker sorgreaksjoner og sorgprosess? I: K. E. Bugge, H. Eriksen & O. Sandvik (Red.), *Sorg* (s. 43-63). Bergen: Fagbokforl.

Bugge, K. E. (2003). Hvordan bli og forbli en god hjelper for sørgende? I: K. E. Bugge, H. Eriksen & O. Sandvik (Red.), *Sorg* (s. 188-197). Bergen: Fagbokforl.

Bugge, K. E. (2003). Hvordan kan vi hjelpe mennesker i sorg? I: K. E. Bugge, H. Eriksen & O. Sandvik (Red.), *Sorg* (s. 64-85). Bergen: Fagbokforl.

Carlenius, S. (2008). *Omsorg ved livets slutt. Møte med pasienter og pårørende*. Bergen: Fagbokforl.

Nortvedt, P. (2016). *Omtanke: en innføring i sykepleiens etikk*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 5.

Ruyter, K. W., Solbakk, J. H., & Førde, R. (2007). *Medisinsk og helsefaglig etikk*. Oslo: Gyldendal akademisk. 162-178.

Thomas, N. (2014). *Renal nursing*. Edinburgh: Baillière Tindall. Kap. 11